

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje "Katol. tiskovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petivrtve za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprite reklamacije so poštnine proste.

Valjevo je naše!

Naše čete zavzele Obrenovac in Valjevo. - Padec Belgrada se vsak trenotek pričakuje. - General Potiorek slavi vrline svojega vojaštva. - Naši uspešno obstreljujejo Lovčen. - Nemci ujeli na Rusko-Poljskem 28 tisoč Rusov in 80 strojnih pušk.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Valjevo v naših rokah.

Dunaj, dne 16. novembra.

S srbskega bojišča se uradno poroča: Naše zmagovite čete so na južnem bojišču po zadnjih porazih Srbe tako hudo zasledovale, da isti niti toliko časa niso imeli, da bi se bili v svojih utrjenih postojankah, katere so že leta in leta pripravljali, ustavili našemu prodiranju. V sled tega je prišlo včeraj (v nedeljo, dne 15. novembra) pred Valjevom samo do bojev med našimi četami in zadnjimi stražami srbske armade. Po kratki borbi so naši srbske oddelke porazili in ujeli večje število Srbov. Naša armada je došla do reke Kolumbara ter je zasedla mesti Valjevo in Obrenovac. — Sprejem naših čet v Valjevu je bil značilen. Najprvo so metali prebivalci na naše vojake cvetlice, kmalu nato pa bombe ter so streljali na nas s puškami. (Reka Kolumbara je ena največjih vodotokov Srbije ter izvira jugoizhodno od Valjeva. Kolumbara se izliva pri mestu Obrenovac — jugozahodno od Belgrada — v Savo.)

Belgrad bo skoro naš.

Z bojišča, dne 16. novembra.

V soboto, dne 14. novembra ob 5. uri popoldne so naši po dveurnem močnem artiljerijskem obstreljevanju, kateremu so se Srbi v begu umaknili, z radostnim navdušenjem zavzeli mesto Obrenovac ob Savi pred Belgradom.

Z zavzetjem tega mesta je našim četam pot do Belgrada odprta. Pričakuje se, da bo Belgrad že v bližnjem času padel.

Naše čete, ki so zmagovito prodirale proti Valjevu, so zasedle tam važno križišče in se združujejo v vedno močnejši napadalni obroč. Dasiravno Srbi še niso izgubili bojnega in napadalnega poguma, vendar vojska s Srbi, kakor pravijo poročila vojnih poročevalcev, skoro gotovo ne more več trajati dolgo, ker se v srbski armadi že močno občuti pomanjkanje streliva in drugih vojnih potrebščin.

Avstrijski zrakoplovci izborno sodelujejo pri poizvedovanju za sovražnikom. Pri svojih poletih fotografirajo sovražne postojanke in prinašajo važna poročila o gibanju sovražnih čet.

General Potiorek hvali svoje vojaštvo.

Dunaj, dne 16. novembra.

Feldzeugmeister Potiorek, vrhovni poveljnik avstrijskih čet na Balkanu, je izdal danes, dne 16. novembra, na svoje čete ta-le oklic:

"Po devetdnevni bojih s sovražnikom, ki je bil po številu močnejši in ki se je branil v tako močno utrjenih postojankah, o katerih se je sodilo, da so nepremagljive, po devetdnevni naporni marših v skalnatem ozemlju, kjer ni potov, po močvirjih, v dežju, v snegu in mrazu, so dosegle vrle čete 5. in 6. armade Kolumbaro in so pogale sovražnika v beg.

V teh bojih je bilo ujetih čez 8000 Srbov, zaplenjenih 42 topov, 31 strojnih pušk ter obilo drugega vojnega gradiva. Domovina tem junaškim činom ne more odrekati hvaležnost in občudovanje.

Dolžnost mi je, da v polni meri priznavam junaštvo vseh čet ter izrekam v imenu najvišje službe najtoplejšo zahvalo vsem častnikom in vojakom 5. in 6. armade. Vkljub uspehu, ki se je dosegel z velikimi žrtvami in z velikanskim naporom, še ne smemo mirovati; junaški duh, ki preveva vse čete, katerim poveljujem, mi jamči, da bomo nalogo, ki nam je dana, zmagočeno izpolnili do konca v zadovoljnost našega najvišjega poveljnika, v slavo armadi in v prid domovini."

Potiorek, feldzeugmeister.

„Bežeči vragovi“.

Z bojišča, dne 16. novembra.

Poročevalec „Grazer Volksblatta“ poroča: Jaz sem danes obiskal podonavski topovski čoln (monitor) „Bodro“, kateremu poveljuje linijski kapitan Wolff, ki je poveljeval ponesrečenemu monitorju „Temes“. Kapitan je bil odlikovan z žleznim kronskim redom. V pogovoru s kapitanom o podvzetjih topopljenega „Temesa“ sem izvedel, da je topovski čoln pred nesrečo trikrat z veliko težavo došel v Savo.

Dne 23. oktobra ob 1/3. uri zjutraj je „Temes“ pri Skeli zadel v Savi ob mino, med tem, ko se mu je poprej že trikrat posrečila predrzna vožnja skozi sovražne mine. 33 mož „Temešev“ posadke je našlo pri nesreči junaško smrt. Edini mornar, ki je preostan na čolnu, dasiravno smrtno ranjen, je ostal pri topu. Naš čoln je del časa vozil po reki naprej. Patrujni čoln „D“, ki je spremljal „Temeša“ in na katerem se je nahajal Wolff, je sprejel na krov ranjenca. Srbi so razpisali za ujetje vsakega mornarja 50 dinarjev in za vsakega častnika 1000 dinarjev. Naše počnavske monitorje so Srbi namreč zelo sovražili in jih imeli na piki. Imenovali so jih „bežeče vragove“.

Avstrijsko-črnogorsko bojišče.

Boj za Lovčen.

Kotor, dne 14. novembra.

Uspeh obstreljevanja Lovčena po naši artileriji je bil zadnje dni zelo velik. Begunci iz Črne Gore, ki so prišli te dni k našim prednim stražam, so naznačili, da je francosko-črnogorska artilerijska skupina na Lovčenu popolnoma uničena. Samo eden strel iz velikega topa neke avstrijske vojne ladje je uničil 2 sovražna topa; 3 vojaki so bili mrtvi, 23 pa težko ranjenih. Z naših postojank se je razločno videlo, kako je zletel sovražni top z lafeto vred v zrak.

Snegin meglina na črnogorskem bojišču.

Budimpešta, dne 16. novembra.

Iz Dubrovnika se poroča: Na gorah, kjer se bje boj med Avstrijci in Črnogorci, je nastopilo zelo slabo vreme, ki črnogorske in francoske vojaške oddelke v njih bojevanju zelo zadržuje. Francozi, ki se nahajajo pri topovih na Lovčenu, so zelo pobiti, ker vlada vrh gora hudo mraz, katerega rahločutni Francozi niso vajeni. Več Francozov je na nočnih stražah zmrznilo. Kotor in okolica je razun opoldne, cel dan v megli. Po gorovju je zapadel tako debel sneg, da sega skoro povsod vojakom do kolen. Morska obala Adrije je odeta v gosto meglo. Radi tega francosko brodovje ne more uspešno napadati naše morske obale.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Uradno poročilo iz Galicije.

Dunaj, dne 17. novembra.

Avstrijski generalni štab uradno razglašja: Na bojišču zoper Ruse so se na nekaterih krajih začeli novi boji.

Rusko prodiranje ustavljeno.

Rim, 14. novembra.

Po poročilih tukajšnjih listov javlja rusko časopisje, da so zgradile avstrijske čete močno utrjene postojanke na črti Krakov-Kališ. V Petrogradu so mnenja, da bodo Avstrijci sprejeli Ruse na tej črti, ki se smatra za drugo obrambno črto. Ta črta je tako močno utrjena, da se splošno sodi, da bo Avstrija

odbila vsak napad Rusov na tej črti ter da bo nemška obrambna črta ob reki Odra prav lanko zadržala vsak obkoljevalni poskus Rusov. Če se posreči ta načrt, bi bil velik del nemških čet na izhodu prost in bi se ga moglo poslati na francosko bojišče. Že takrat, ko so se nemške čete umikale od Varšave, so odposlali Nemci dele teh svojih najboljših čet na Francosko.

Avstrijski vojni načrti globoko osnovani.

Dunaj, dne 13. novembra.

Nova razvrstitev nemško-avstrijskih čet na Poljskem in v Galiciji se ne priznava samo v angleškem časopisu, ampak tudi v časopisu nepristranskih (neutrarnih) držav, kot strogo strategična (vojaška) odredba. Švicarski vojaški pisatelji utemeljujejo to odredbo zelo podrobno na sledeči način:

„Številke naj govorijo. V treh mesecih je pršla ruska armada, ki je bila štirikrat številnejša kot pa avstrijsko-nemška, komaj 160 km naprej od svoje prvotne razvrstitve. Vzemimo, da rabi za vsak dan 20 km, kar gotovo ni pretirano, tedaj bi bili morali Rusi priti do teh postojank, kjer se nahajajo sedaj, že pred 8 dnevi. Prodiranje avstrijskih in pozneje avstrijsko-nemških armad je zadrževalo Ruse že celih 82 dni. To je uspeh, katerega se nikakor ne more označiti za nekaj slučajnega. Kakor se kaže, so bili avstrijski in nemški vojni načrti izborna zamišljena vojaška šahovna poteza, v kateri se je dalo Rusom nekoliko v dobro. To pa, kar manjka na avstrijsko-nemški strani, se mora očitno še le izenačiti.“

Japonska pomoč za Rusijo.

Berolin, dne 13. novembra.

Berolinskemu listu „Nationalzeitung“ se poroča iz Stockholma: Japonska je poslala Rusiji 300 velikih oblegovalnih topov, kakoršne je imela pri obleganju trdnjave Port-Artur. Pri Sveaborgu na Finskem so imeli Rusi že strelne vaje s temi topovi.

Nemško-rusko bojišče.

28.000 Rusov ujetih.

Iz velikega vojnega stana se poroča:

V uspešnih bojih, ki so se vršili zadnje dni pri Wloclaweku, je padla odločitev.

Nemške čete so porazile Ruse ter jih zapodile v beg. Rusi so zbežali v južnoizhodni smeri proti mestu Kuno. Kolikor je dosedaj dognano, so v teh bojih izgubili Rusi 23.000 ujetnikov in najmanj 70 strojnih pušk. Število zaplenjenih topov pa še ni znano.

Nemško-francosko bojišče

Uradno poročilo o stanju nemških armad.

Berolin, dne 16. novembra.

Iz velikega vojnega stana z dne 16. novembra predpoldne se poroča:

Na zahodnem bojišču so se vršili včeraj, dne 15. novembra vsled viharjev in sneženih zametov le malenkostni boji. V Flandriji so nemške čete polagoma napredovale.

V gorovju Argonnen so dosegle nemške čete nekaj več uspehov.

Boji na izhodno-pruskem bojišču trajajo dalje. Včeraj, dne 15. novembra, so pognale nemške čete južno od mesta Stallupönen v Izhodni Prusiji Ruse v beg.

Pri mestu Soldau so iz Zahodne Prusije prodirajoče nemške čete ustavile prodiranje Rusov ter jih porazile ob desnem bregu reke Visle pri Lignowu. Ruske čete so se umaknile v smeri proti Plocku. V teh bojih je bilo do včeraj ujetih 5000 Rusov in zaplenjenih 10 strojnih pušk.

Prodiranje Nemcev proti Calaisu.

Rotterdam, dne 14. novembra.

Angleško časopisje priznava, da je prodiranje Nemcev proti Calaisu uspešno. Kot vzrok se navaja, ker so Nemci dobili velika ojačenja, posebno veliko število težkih topov. Zmaga v tej krvavi borbi bo odvisna od števila rekrutov, ki se bodo oglasili za angleško vojaško službo.

Japonska artilerija za Francijo.

Berolin, dne 14. novembra.

Berolinski list „Vossische Zeitung“ je dobil iz Geneve sledeče poročilo: V pristanišče Marseille na južnem Francoskem je priplulo 17 velikih japonskih parnikov, ki so pripeljali japonsko artilerijo za Francijo.

Amerikanci oštevajo Angleže.

London, dne 15. novembra.

Iz Vašingtona se poroča dne 10. t. m. časniku „Morningpost“:

Amerikanski list „Washingtoner Post“, ki je od začetka vojske vedno pisal za trospornost, danes ostro napada Anglijo. V nekem uvodniku, kjer opisuje velike izgube Anglije v sedanji vojski, pravi omenjeni list, da so skromne moči, katere je Anglija v sedanji vojski postavila na bojišče, le pripomogle, da so zavezniški izgubili korajžje. Anglija je s svojim skopim postopanjem tudi pripomogla, da so se prija-

telji odtujili sporazumu. Akoravno je obstoj Anglije v nevarnosti, vendar je bila njena vlada preslaba, da bi posegla prva v vojsko, ampak se je obotavljala. Angleško ljudstvo je bilo silno presenečeno, ko so Nemci obstreljevali Yarmouth ter so uničili del brodogradbenice Cradocka.

Nemško brodogradbenice je novejšega izvora. Poveljniki in mornarji so razmeroma mladi in iz novejših šol. Kljub temu so nemški mornarji v dosedanjih bojih pokazali, da so polni junaštva in predznosti ter izborni izvežbani. V posameznih dosedanjih bojih so doprinesli večkrat čudeže junaštva. Angleška mornarica pa je, kakor se je dosedaj pokazalo, v svojem notranjem ustroju gnila. Ako Anglija nima v svoji mornarici več nobenega admirala Nelsona, zakaj ne izroči vrhovnega poveljstva svoje mornarice japonskemu admiralu Togo? Ce si Anglija sama ne zna pomagati, je njeno upanje, da ji bodo drugi pomagali, prazno. Preteklost ali zgodovina katerega naroda ne pomeni nič, ako v sedanosti ne more ali ne zna zmagati.

13letni deček -- junak.

Iz Sarajeva se poroča, da je ob začetku vojske po dolgi prošnji bil 13letni bosanski deček Suljo Mautevelić sprejet v neko avstrijsko stotnijo. Deček je smel iti z našimi vojaki v Srbijo, kjer je vedno do našal vojakom v prve boje vrste živež in strelivo. Mautevelić sprejet v neko avstrijsko stotnjo. Deček so frčale mimo njegovih ušes. Dečka je vse zado imele. Končno je vsied napora obolel tako, da so ga morali prepeljati v bolnišnico v mesto Tuzla. Od tam so ga spravili v Sarajevo. Ko je ozdravel, je ostal v bolnišnici in skrbno streže ranjenim vojakom. Deček pravi, da je sicer zadovoljen z novo službo, a da je na vojski vendar mnogo lepše.

Raznoterosti.

nik, Pekel, Hošnica, Hrastovec, Jelovec-Makole, Kalše, Črešnjevec. V četrtek, dne 10. decembra 1914 občine: Ogļjensak, Zabljek, Laporje, Luščka vas, Sv. Martin na Pohorju, Modraže, Zgornja Bistrica, Zg. Loznica. V petek, dne 11. decembra 1914 občine: Vrhloga, Zg. Polskava, Oselj, Pečko, Brezje, Poljčane, Pokoš, Potrež, Ritoznaj. V soboto, dne 12. decembra 1914 občine: Sentovec, Kovača vas, Smereče, Stanoško, Statenbreg, Stopno, Studenice, Tinje. V ponedeljek, dne 14. decembra 1914 občine: Spodnja Loznica, Spodnja Nova vas, Spodnja Polskava, Verhole, Slovenska Bistrica, Vojtina, Cigouca. V torek, dne 15. decembra 1914 občine: Andrenci, Sv. Anton v Slov. gor., Sv. Benedikt v Slov. gor., Sv. Jurij, Gočova, Verjane, Sv. Trojica, Sv. Trije Kralji, Senarska, Jablanec, Kremberg, Ledinek, Sv. Lenart, Malna. V sredo, dne 16. decembra 1914 občine: Ihova, Srednji Gasteraj, Zgornji Porčič, Zgornja Ročica, Zgornji Zerjavci, Zgornja Velčina, Osek, Partinje, Ragoznica. V četrtek, dne 17. decembra 1914 občine: Zamarokva, Zikarci, Setarova-Radehova, Zitanici, Zice, Seice, Smolinci, Zupetinci, Drvanje, Trotkova, Cagana, Čermensak. V petek, dne 18. decembra 1914 občine: Spodnji Porčič, Spodnji Gasteraj, Spodnji Zerjavci, Spodnja Veličina, Zimnica, Biš, Brengova, Korena, Cogetinci. — Za črnovojne obvezance, ki so izostali od te izpisi, bodo poslovali naknadno-izbiralne komisije v postajah poveljstva domobranskega dopolnitvenega okraja in sicer v kraju in ob času, kakor se bodo o njih zedinila vojaška poveljstva (domobranski oddelki). Tozadevni razglas objavil se bo pozneje. — Naknadna izbira (izbiranje) črnovojnikov rojstvenih let 1894, 1893 in 1892 vrši se v Mariboru v „Narodnem Domu“ dne 15. decembra 1914 ob 10. uri dopoldne.

O ruskih vohunih. Leopold Bandelj, četovodja 97. pešpolka, bivši načelnik Orla v Vel. Zabljah, ki se sedaj ranjen nahaja v graški bolnišnici, nam piše: Mogoče Vas bo zanimalo, če Vam poročam kaj o delovanju ruskih vohunov. Pišem Vam, kar sem sam doživel. Radi teh ljudi je morala naša vojska dosti trpeti. S telefonom, z lučjo, z ognjem in vsakojakimi znamenji so naznanjali sovražniku, kako močni in kje so naši oddelki. Prvi, ki je streljal na naš polk, je bil neki krčmar, Rusin. Ko je bila pozneje v vasi nastanjena naša stotnija, je zmanjkalo nekemu možu 45 K. Sum je letel na gos. odarja hiše. Preiskali smo hišo in njega. Denar smo dobili pri njem; v hlevu pa smo našli skrito precej veliko sliko ruskega carja in carjeve družine. Tam, kjer sem bil nastanjen jaz, nam je bila po noči razdrta lestva, po kateri smo hodili spat v podstrešje. Namen je bil ta: če bi bil po noči alarm, bi bili popadali drug za drugim dol in se pošli. Ko smo lestvo zopet popravili in jo postavili na prejšnje mesto, so nam nasekali klini. Hoteli so na vsak način, da se ponesrečimo. Seveda je potem tudi nam potrpežljivost minila in smo obračunali z njimi, kakor se spodobi. Pridemo v drugi kraj. Tam zalotimo tri ljudi, kako so ponoči Rusom z lučjo dajali signale. Seveda so dobili za svojo skrbno čuječnost od nas vsaki po štiri krogle, dasi so vse tega na vso moč branili. In takih dogodkov je bilo vse polno.

Kako se je godilo našim fantom pred Antwerpom. (Pismo slovenskega vojaka Alberta Berginca izpred Antwerpna svojim staršem v Lempolaj.) Ljubi starši! Prejel sem Vašo drago zalepko, ki je rabila cel mesec in 15 dni, predno je prišla tu meni v roke. Potem ni nič čudno, če tudi Vi ne boste mojih pisem, ko Vam pišem, če čas dopušča, še vsaki dan in kakšen dan tudi po dvakrat. Denarja ni na obilo, ali stradal do sedaj še nisem. V Belgiji so prihranili še nekaj za nas. Kur, prašičev, krav, rac in golobov je dovolj, imamo tudi prav fino francosko vino. Res, da so nas sovražniki pozdravljali tudi z granatami in šrapneli, toda mi se nismo dali motiti pri naših gostijah. Na Boga se tudi spominjam, kakor me lepo opominjate. Ne bojte se, te svoje stare navade ne opustim. Vem, da je Bog gospod nas vseh. Z vojsko gre imenitno. Do sedaj smo bili še vedno zmagovalci, kar upam tudi v prihodnje. Sedaj smo bili dva meseca na Belgijskem in v enem kraju na Francoskem. Napravili smo tri okupacije, ki so vse dobro izpadle: Trdnjave smo rušili, kakor da bi bile iz peska: Maubeuge (Mobež), Namur, Antwerpen. Belgijski in Francozi so kar strmeli, ko so videli padati ogromne granate. Upamo, da poide tudi v prihodnje imenitno, ker korajže ne manjka. Kam pojdemo sedaj, ne vem. Z Belgijo smo končali: mislim, da pojdemo na severno Francosko, toda gotovo ni. Rad bi si še Pariz ogledal, ali le ne vem, če pojdemo tja. Nikar se za me ne bojte! Mi smo vedno oddaljeni od nasprotnikov, ker streljamo vedno na 10 do 12 km. Res, da imajo tudi oni kano in da streljajo tudi oni daleč, ali oni preradi zbežijo pred nami, posebno Angleži. Sedaj smo se bili s tremi nasprotniki in vse eno smo jim bili kos, ker streljajo jako slabo in-majo tudi slabo municijo. Lahko rečemo, da se Avstrija in Nemčija bijeta s celo Evropo, pa smo še vedno na površju. Za sedaj dovolj. Prosim, da mi v krajšem kaj pišete, ker do sedaj nisem še ničesar dobil.

* Zidje menda delajo v vojski dobre kupčije. Iz Galicije se čuje, da prodajajo vojakom kos kruha po 2 kroni, ravno tako steklenico najslabšega vina. Iz komisnega tobaka, ki ga dobe od vojakov, delajo cigar te in jih prodajajo po 20 vin. Na Hrvaškem pa za te reveže nabiramo podporo.